

5

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Ερωτ. ΠΕΛ.Υ. 48/1970

Α!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1-15/2/1970

Είς τήν περιοχήν Ερυσάρου Καλαβρύτων τὰ ὑπάρχοντα κτήματα πρὸς καλλιέργειαν ἀνήκον καὶ ἀνήκουσιν εἰς τοὺς χωρικοὺς.

Ἡ καθήρ-ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας διετέθει τὰ παλαιότερα χρόνια ὅλην τὴν περιουσίαν συγκεντρωμένην εἰς χεῖρας του. Μετὰ τὸν θάνατόν του ἡ περιουσία διεισμεριζήθη εἰς τοὺς υἱοὺς του.

Διὰ τὴν καλύτεραν ἀπόθεσιν τῶν κτημάτων ὑπάρχει τὸ σύστημα τῆς ἀγρανεπάθεως.

Οἱ κάτοικοι δοχολοῦνται συγχρόνως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.

Σήμερον πλὴν 2-3 περιπτώσεων ἡ κτηνοτροφία εἶναι οἰκόσητος.

Ἡ βιοτεχνία δὲν ἔχει ἀναπτύχσῃ.

Παλαιότερον πολλοὶ νόμοι τοῦ χωριοῦ ἐπὶ γαίαν ὡς κτήματα τοῦ κόμπου, ὡς ἐργάται. Τὰ κτήματα ἐλιπαίνοντο μὲ ζωϊκὴν κυρίως κόπρον, μέχρι τοῦ 1935, ὅποτε ἤρχισε ἡ χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων.

Τὸ ὄργωμα ἐγίνετο ἄρχικως μὲ τὸ ζῦλινον ἄροτρον. Ἀπὸ τοῦ 1945 μὲ τὸ σιέηροῦν.

Τὸ ζῦλινον ἄροτρον τὸ κατεσκευάζον οἱ γεωργοί.

Παλαιότερον ὄργωνε καὶ ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυναῖκα, κυρίως ὅμως ὁ ἀνὴρ.

Τὸ ὄργωμα ἐγίνετο μὲ βόας, μὲ αὐλοκίβας κατ' ἐνθεῖαν γραμμὴν. Ἡ σπορά ἐγίνετο εἰς σκοριές καὶ ἐχωρίζοντο μὲ αὐλάκια.

Ἡ σκαπάνη-τοῦπα, ἐχρησιμοποιεῖτο εἰς τὰ ἐδαφικὰ χωράφια.

Πρὸ τῆς σπορᾶς, ἐγίνετο ἓνα ὄργωμα τὴν ἡμέραν πρὶν τὸ φθινόπωρο.

Τὰ συνήθη ἐργαλεῖα τοῦ γεωργοῦ ἦσαν: 1/ ἡ σκαπάνη, 2/ τὸ ξιδόνι 3/ ὁ κασκάς 4/ ἡ σκεπή ἢ σκεπανιὰ 5/ ἡ τοῦπα 6/ ἡ ἀροστῆρ 7/ σκερκάνι 8/ κλαδέυτηρ 9/ ῥεπάνι 10/ πριόνι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑ

Πρὸς τὸν Ἰουνίου ἐπὶ τὸν Ὀκτώβριον ἡμερὰς ἐξέρχεται ὁ βορρῆς ἀπὸ τοῦ βορρῆος καὶ τοῦ βορρῆος ἀπὸ τοῦ βορρῆος.

Ὁ χειρὶς ἐκάνε χειρόβολο. Πολλὰ χειρόβολα, 20-30 περίπου, ἔκανεν τὸς χειρόβολοίς. Μὲ πολλὰς χειρόβολοίς ἐγίνετο τὸ ὄργωμα.

Ἐθερίζετο ὅλο τὸ χωράφι, πλὴν ἐνὸς μέρους, τὸ ὅποτον ἐλέγετο δεματικὸ καὶ τοῦ ὁποίου οἱ σάχους ἐχρησιμοποιοῦντο, εἰς τὸ ἐξομο δεματικῶν.

Ἐπειτα τὰ δεματὰ μετεφέροντο εἰς τὸ δλόνι, εἰς τὸ δλόνισμα.

Ἦρχοντο οἱ βαλμάδες μὲ τὰ ζῶα των, εἰς τὸν δλωνισμόν. Κάθε βαλμάς μπορούσε νὰ ἔχη 50-60 ζῶα.

Τὰ δλόνια δὲν ἦσαν πέτρινα, ἀλλὰ χωματάλωνα. Πρὸ τοῦ δλωνισμοῦ ἐκαθερίζοντο καὶ ἐπαλειφοντο μὲ ἄχυρον καὶ κόπρον ἀγελᾶων.

Τὰ δλόνισμα ἤρχιζε στίς 9 π.μ. καὶ τελείωνε στίς 4 μ.μ. Μετὰ τὸ δλόνισμα ἤρχιζε τὸ λήγιωμα, μὲ φυτῆρια καὶ ἐκκρίνια. Τὸ τελικὸ καθάρισμα ἐγίνετο μὲ τὸ ῥιμόνι. Μετὸν μετρήσεως οἴτου ἦτο τὸ μισοκόβι. Ἀμέσως εἰς τὸ δλόνι κατεβάλλετο ἡ δεκάτη. Ὁ δεκατιστὴς ἔρχετο στὸ δλόνι. Ἀργότερα ἔβαιναν τὸ γυφτιάειτο, τὸ παπα-ελάτιο κλπ. Ὁ σῆτος ἀποθηκεῖτο πάντοτε σὲ κασόνια τὰ ὅποια εὗρισκοντο εἰς τὸ σῆτι.

Τὸ ἄχυρο ἀποθηκεύετο εἰς ἀχυρῖνας, οἱ ὅποιοι εὗρισκοντο καὶ ἐντὸς τοῦ χωριοῦ.

Ἡ ἐκλογή τοῦ σπόρου, εἰς τὴν σποράν ἐγίνετο ἢ εἰς τὸς θυμνιές πρὶν τοῦ δλωνισμοῦ ἢ ἀπὸ τὸν σῆτον ὁ ὅποτος εὗρισκετο εἰς τὸ κασόνι.

Ἐπειτα ἔβη σμειώσεως σχετικὰ μὲ τὸν δλωνισμόν δὲν ὑπάρχουν. Ἐπὶ τῆς δὲν ὑπάρχουν ἔξιμα ἐπαισίων ἢ ἄλλων πυρῶν.—

ΒΥΣΛΑΡΙΟΝ-ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ-ΠΑΠΡΟΦΗΤΗΣ ΙΕΡΕΥΣ: Τζιβιέρης Ἐμμανουὴλ 55 ἐτῶν-Βα Γυμνασίου. Ἐγεννήθη ἐν Ερυσάρῳ.

/ Δημήτριος Ἀνδρέου Νικολάου-Διδάσκαλος- Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐγένετο ἀπὸ τῆς 1-15 Φεβρουαρίου 1970.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) Βρυεάριον.....
(παιλιότερον ὄνομα: Κομμένητσα), Ἐπαρχίας Καλαβρύτων
Νομοῦ Ἀχαΐας.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Δημ.
Νικολαίου..... ἐπάγγελμα Σιδηρέμπορος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Βρυεάριον-Καλαβρύτων.
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. 3. 2. 7......
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Γερμανοῦ 12 Ἐπιθέρου.....
.....
ἡλικία 55..... γραμματικαὶ γνώσεις Β² Γερμανοῦ.....
..... τόπος καταγωγῆς .....
Βρυεάριον-Καλαβρύτων.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; Σι. α. β. β. ο. β. κ. η. ν. Π. α. μ. ν. ι. κ. ν.
αἱ.. ἀγραναπαιδεύσεις.....
Ἐπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; Ἐν. 2. λ. α. ε. ν. τ. ο......
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας ("Ἑλλήνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
ε. ι. σ. ... τ. ο. υ. σ. ... χωρικοὺς.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; .....
Ἐ. μ. ο. λ. ρ. α. γ. ο. α. ι. με. β. α. τ. ο. κ. ... ἔ. ι. α. τ. α. ν......

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

.. Συγχρόνως .. εἰς .. ἀμφοτέρας .....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; .....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

.. Διὰ .. ὑπὸ .. π.α.ν. .. ποι.α.ν.τα .....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα;).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς δηλ. διὰ τὸ θερίσιμα τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .....

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

.. Ναι .. εἰς .. τα ..
πεδ.α.ι. ... κ.λ.μ.α.ν., ὡς ... ἐργ.α.τ.α.ι. ....

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καύσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

Με ζωϊκὴν καὶ φυτικὴν.....
.....
.....

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ..... 1935.....

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Ὁ.π.δ. ... 1945.....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τούτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... οἱ ἐξ οὗ ἐκτελέσθησαν ...

ἐκ τῆς πόλεως ... 1945 ... ἐκ τῆς πόλεως ... καὶ ἐξ οὗ ἐκτελέσθησαν ...

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

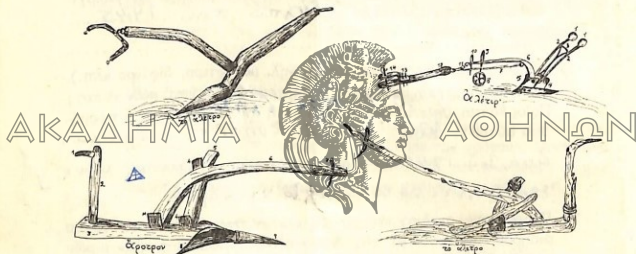
- 1 Χεραῖον ... 4. ὕψος ... 7. ζα. β. ... 10. Πραγμα ...
2. Χεραῖον ... 5. Ἀλ. π. ο. ... 8. ...
3. Αἰγροπλάνα ... 6. ὀ. α. ... 9. ζ. β. ...

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... 1958.....
3) Μηχανὴ θερισμοῦ ...

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....
- 5) Μηχανή ἄλωνισμού ... 1955.....
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *Δε. χειρ. αἱ*.....
- .....
- .....

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <i>Χεραύλι</i>	6. <i>Λ. τα. β. κ. ρ. ι</i>	11. ....
2. <i>Χεραύλι</i>	7. <i>Π. ρ. ο. χ. α</i>	12. ....
3. <i>Αλκίτρον</i>	8. <i>Φ. τ. ε. ρ. α</i>	13. ....
4.	9. <i>Ν. ν. ι</i>	14. ....
5. <i>Σ. π. α. ι. δ. η</i>	10.	15. ....

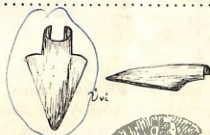
(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμῳσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

... *ἦτο... ξυλιν... ὕνι* .....

.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; .....

ὡς... τὸ... σχῆμα

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; .....

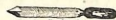

ἦτο... ξύλου .....

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.) .....

1) σκεπάρνι, 2) σιδήρεο σκεπάρνι, 3) πριόνι...

4) ἀμείλα, 5) ἀρνάρι...

πριόνι ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος.... βοῦες.....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν;..... Δύο.....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός;..... Ναί.....

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (παλ. λουριά, λοῦρα, ζεύλεις, πιζεύλια κλπ.). .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ....

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχού: λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). .....

Γαύρι

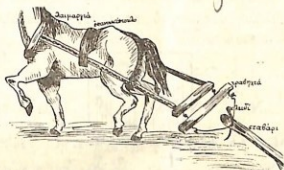
12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; Δὲν ἔλαβε χώραν

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον;.....

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
τὴν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

.....
.....
.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποίος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποίαν
ἢ συνήθειαν εἰς τὸν τόπον σας.....

...καὶ...εἰς...ἀνδρας...καὶ...εἰς...
...καὶ...εἰς...ἀνδρας...καὶ...εἰς...
...καὶ...εἰς...ἀνδρας...καὶ...εἰς...

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
ὄργωμα μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

...Μετὰ...εἰς...ἀνδρας...καὶ...εἰς...
...καὶ...εἰς...ἀνδρας...καὶ...εἰς...

β 2 : Κατ' ἀρχάς περνοῦσαν τήν κουλόῦρα καί στή δύο ἄλογα. Ἐν συνεχείᾳ
πρόσδεναντά δύο ἄλογα ἀπό τίς καπιστράνες γιά νά εἶναι πλησίον τό ἕνα τοῦ
ἄλλου. Μετά ἐτοποθετεῖτο ὁ ζυγός εἰς τόν ὀποῖον ἐπροοδένοντο τά σαμαράκια.
Μετά ἐτοποθετοῦσαν τά ζευλιᾶ ἢ τραβιχτά. Μετά ἔβαζαν τό σταβάρι εἰς τό μέσον
τοῦ ζυγοῦ καί μεταξύ τῶν δύο ζώων.—

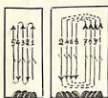
Ἀροτρίαις

β 1 : Ἐπέρναγε ὁ γεωργός τῇ μίζε^{ΑΚΑΔΗΜΙΑ} ζεύλα^{ΑΘΗΝΩΝ} στό ἕνα βόδι καί μετὰ ἔβαζε τό ζυγό, ἐκάθιζε δηλ. τό ἕνα σκέλος τοῦ ζυγοῦ. Μετὰ τό ἴδιο καί στό δεύτερο βόδι. Ἐν συνεχείᾳ πρόσδενε τό γούζι στό ζυγό καί μετὰ ἔβαζε τό σταβᾶρι στό γούζι, περνῶντας τή πρόγγα στό σταβᾶρι. —

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὀργῶμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ὁργώνεται μετ' αὐλακιῶν κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς... σχεδ. (α.)

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μετ' τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὀργῶμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.); ... εἰς... μεσδράδες

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); μετ' αὐλακιῶν;

... μετ' αὐλακιῶν

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετ' σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον; ... εἰς... μετ' σκαπάνην

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετ' τὸ ὑψί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Διάνοιξις αὐλάκων μετ' τὸ ὑψί: καθέτως, πλαγίως

ἢ ἄλλων. . . Εἰς πάντα . . .

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά: π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ... Π.χ. δ. κ. α. τ. ε. ρ. α. ν. Σ. η. ...

πα... ἡριμα... ἡ... το... ἐν... ὄργημα...
 αὐν... ὡς... ἡ... ἀναι... ἡ... ἡ...
 ἡ... ὄργημα... ἡ... ἡ...
 ἡ... ἡ... ἡ... ἡ... ἡ...

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἂνωτέρω)

Σεν. Χχ'ν'ν'το Ση'ε'ε'α'μ'ε'ν'η.

6. Κατά την εξέταση των αποτελεσμάτων των δοκιμών, η επιτροπή διαπιστώνει ότι τα αποτελέσματα των δοκιμών είναι ικανοποιητικά και ότι η μελέτη είναι έγκυρη.

- 3) 'Επί πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ-
νάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

$$C^1 \mathcal{E}_V(1) \quad ? \quad \mathcal{E}'(20)$$

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ

7, ποίαν εποχήν; Δημητριακά: 2 φθινοπωρινά. Αραβοσίτοι -
060ρια: 3 Άνοιξιότιμα, 3 καλοδα. 2-3 φθινοπωρινά

- 5) Ποία έργαλεία ή σκεύη χρησιμοποιούνται: α) κατά την σποράν.
π.χ. τὸ διςάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;.....

α) το δ(6άμ, 9κ.ο.β.α), ...

- β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθάριζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερὰ (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἄλλει-
ψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; .....

... Μ.σ. τ.ν. ὁλλ.μ.ψ.ο.ι.δ.π. ... β.δ.η.ρ.α.ν. ρ.α.θ.δ.α.ν.
ε.θ.η.ο.ί.α. ... α.ω.ο.μ.α.λ.ε.ζ.α.ι; ... δ.λ.ό.ν.ε.ν...

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
σμα, διβόλισμα); .....

... Ν.α. ... ρ.ι.ν.δ.τ.α.ι, μ.ε. τ.ν. ... β.β.α.ρ.α.ν. ....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα,
τσάπιδ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
διάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθεται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
διάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

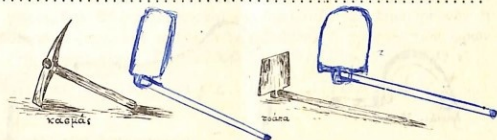
ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

..καρμάς, ... β. ζενή, ... ξ. χάρι, ... τ. βάλα

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

Ο... β. ν. α. λ. (β. τή), ὁ β. τ. ι. ... β. κ. κ. λ. ἰ. γ. μ., εἰ. ν. γ.,
γ... β. ἰ. γ. υ. ρ. ο. ... μ... α. ἰ. ν. ο. ν. ... γ... α. ὁ ρ. ρ. ο. ... κ. λ. η.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους.

ζ. αἰ... π. ο. τ. ι. β. εἰ. ν. α.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. ....

β. α. ι. ... τ. αἰ... ο. ρ. τ. ι. β. τ. ι. ν. α... β... ζ. αἰ. ξ. η. ρ. ι. κ. α.

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμη-
λων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές)
καὶ ἄλλως. ...

δ. ξ. ν... ε. ν. α. λ. ι. ρ. ο. ρ. ο. ν. τ. ο.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.).....

... *δρεπάνι*... *ὀδοντωτό*.....

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ἦτο... *εἰς*... *ζῆνος*.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποια ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) *Μ.Ε. δρ. υπ. κττ*

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

ἦτο... *ὀδοντωτή*.....

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα· (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... Οἱ...χαλκιδεύ.....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ἐχ.ι.ν.τ.ρ. εὐριψ.μ.β.ι.ς, δ.ζα.ν...
<ἡ.ζα.ζό.βι.τ.ἀ.ρ.ε...μ.ι.α...πιθ.α.μ.ῆ.ς>.....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ... 0,20.....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).....

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ... 0.ε. ὕ.δ.ι.ο.ι...ρ.ε. θερι.β.ζαί

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

2.3...δ.ρ.α.χ.μα.τ.α...δ.μο.ῶ...μ.ι'.τ.α.ς...καρ.α.λ.α.ς...λ.ω.ν...β.τ.α.χ.ῆ.μ.ν...ω.ρ.ῶς...λ.ι.ν...α.ῦ.λ.ι.✓
μ.κ.τ.α.ῖ.θ.ν.β.ι.ν...τ.δ.ρ.α.χ.μο.τ.α, ἐκ.κ.λα.ῶ.ν.το.....
χερόβολα)

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ... *λ.η.μ.ο.ρ.ι. και' χεράβαλο...*

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; .....

Ἀνδρες - γυναῖκες - παῖδα.

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με' ἡμερομισθίων (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀπακοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με' τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν) .....

*Εἰς ὑδρας καὶ μετὰ παροχῆς
φαγητοῦ.*

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λουντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση τρων) ; .....

*Οἱ ἄνδρες ἔφερον εἰς τὴν
μέσην, ζ.ω.α.ρ.ι. καὶ λ.ν.α.ρ. π.λ.α.κ.τ.ο.ν.*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Ὁλο...τό...χωρ...ῖ...καὶ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...
 Π.λ.ν...τῆς...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. Ἐ.τραγουδοῦσαν :

Περιβάλλει...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...
 ἄντα...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...
 μ.παυλ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...
 ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...
 ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...
 ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Μετὰ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...
 π.έρας...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...ῖ...

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς. *κατὰ... μήτρα*
Μάρτιο.....
 .....
 .....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄροτρον κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν..... *Με... το... δ.υ.κ.ρ.λ.*.....
 .....
 .....
 .....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι βίκου). Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἐπεὶτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Ναὶ... ὀργαγμα-*
διόλισμα... ἐβέρχ... ὁφαρτ... πᾶτιμα-
μάφιμο... μ.ε... δ.ρεπ.κ.ι.ο.ν... δ.έβ.ι.μ.ο... ἐβ... ..
δεμοκ.ι.α... με.τ.α.μ.ο.ρ.α... ἐλ... ἀπ.ο.θ.ή.μ.α.κ... ..
 .....
 .....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ἄ.). ... *Με... δ.ρεπ.κ.ι.ο.ν*.....
 .....
 .....

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....
 .....
 .....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .....

.....

.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

εἰς τὸ ἀλὼν.κ.

.....

.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς αὐτόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως; .....

Θεμωνοστάσι

.....

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ άλώνι; .....

ἔω ἤρχεν, δὲ ἀλὼν.εμα, τὸ ἀλὼν.κ.

.....

.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποῖαν θέσιν; .....

ἔξω ἀπὸ τοῦ χωρίου.

.....

.....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Κάθε οἰκογένεια εἶχε τὸ
ἀλώνι τῆς.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

Απὸ Γούδια μέχρι 15 Αὐγούστου

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

Χωματάλωνο.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστοῦ ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου υπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)..... 1) κόψιμο χαρταριῶν

κ... θ. ο. υ. λ. ι. θ. ς... με ἔχυρο
(ἐπιδάλειψις δαπέδου).....

- 9) Ἡ ὥς ἂνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

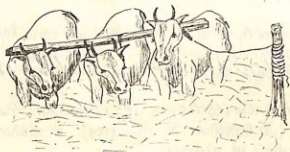
Ὁχι.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

ν.ν.α.λ.ι.μ.ω.δ. ρι.σ.ό.κ.ό. κ.ν.ν.τ.α.ν. φ.ρ.ό.ς...
ν.κ. φ.ε.ρ.ι.φ.έ.ρ.ε.ι.α.ν.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δυο μέτρων (καλούμενος σπηγερός,
στρουλουργας, δουκανή, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

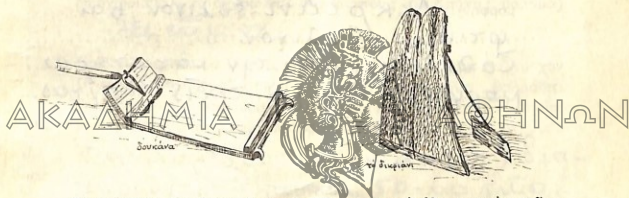
Τ.ό. ἁλ.ω.ν.ι.σ.μ.α. ἔ.χ.ι.κ.ε.ρ.ο. ὡ.ς. ἁ.ν.ν.τ.έ.ρ.ω,.....
ἀ.λ.λ.α. μ.ε. ἁ.λ.ο.γ.α.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

.....
.....
.....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δίκριανι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων ; .....

Δέν... α.ω.α.ν.τ.α... εἰς... τ.ο.ν... τ.α.θ.ο.ν.
μ.α.ι.ς... τ.ο... ἡ.κ.ω.ζ.ε.ρ.ω... ἄ.λ.ω.ν.ι.σ.τ.ι.κ.ῶ.ν
...μ.η.χ.α.ν.η.μ.α...
.....
.....

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ἀρχίζει τὴν 9 π.μ. ἔ. λήγει τὴν 4 π.μ. ....

.....

.....

.....

.....

.....

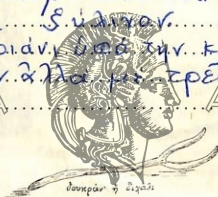
- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἷς τινος τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): Δ.Λ.Κ. Ρ. Λ. Ἀ. Ν. Λ. Ξ. Ὑ. Λ. Ἰ. Ν. Ο. Ν. Ἡ. Αἰ .....

φ. τ. ἰ. Ἀ. ρ. ἔ. Ὑ. Λ. Ἰ. Ν. Ο. Ν. ....

τὰ δικράνι ἀν. ὁ δὲ τὴν κατωτέρω ...

μορφὴν ἄλλα μετρεῖς ὀδόντας ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχους ; ... Ναί .....

.....

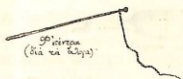
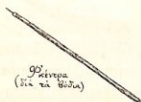
.....

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). ....

Ναί, καμουτσίκι μῆκος 2 μ. ...

ἔ. Ὑ. Λ. Ἰ. Ν. Ο. Ν. ράβδος ἔ. λουρί ...

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ..... *ἑξ.ν... ἑορταρχε... 181-
κ.ι.ε. ἔρα... 8.νομικία... Μ.ι.φ... καθ' ἡμέραν*

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
λεῖωμα

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνιστοὶ καὶ ἀγωγάτες), οἱ ὅποιοι εἶχαν βοδία ἢ αἰσγά καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν .....

*Βαλμάδες (ὡς ὑπάρχον... ἀλλοτε)... δια-
τηροῦντες... 5.0-6.0... 8.ωα...*

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
1) Ο.χι...

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κόπανος στρογγυλὸς

ξύλο καμυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ αὐροῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχυ, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

_____

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; Ναι.....

Παιδιά. μ. γιατί εἶδετ' ἀνάλαφα, γιατί εἶδετε
 λερωμένα. —... εἴμαρτ' ἀπὸ τοῦ πόλεμο...
 κ. ἰ. εἴμαρτε λερωμένα

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγένετο χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρωμηθεύθη (πρόσωπον, συναγερμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς).

βρυχάμεν. ἀνὰ τὸν καὶ θ. ἡ. μετὰ τὸν...
ἐλθόντων ἐφύγε.

- 1) Πῶς λέγονται οά ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοίμασμένοι διὰ τὸ λίνχισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἔργαλειον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίνχισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.. Διμυριάδι... κ.α.

φ. τυάρι... ξύλινα...

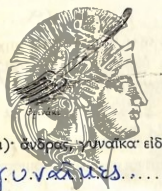
Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Στρογγύλη.*
Καρφώνεται ἐν αὐτῇ. ὁ δὲ β. τὰ υἱὰ ἁρτίου.
— εἶδος διόβμων —

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο.....)

Φτυάρι. ν. ι. — φ. τ. υ. α. ρ. ι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἁμοιβῇ ;

Ἄνδρες. ἡ. γ. υ. ν. α. ι. ρ. ι.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἁλῶ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Χ. ο. υ. τ. ρ. α. δ. ι. α.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖσις τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλῶ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

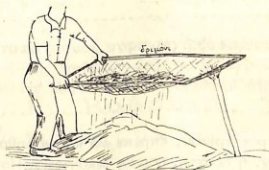
- 6) Ἐφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Μεζό... Δρεμόνι .....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρη, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φυτάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; .....

Σχηματίζεται σωρός, βυρνωμένοι
μὲ τὸ φυτάρι, χαράσσεται
σταυρός, ὡς

- 8) Ἀλλὰ ἐθίμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

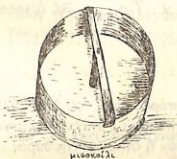

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

ὁφειλάται· ὁφειλάται· εἰς τὸ ἔλκεν· Μὲ τὸ μίτρο·

καί τι.....

ἐχρυφτιάτικον.....

μίσκοις

κούπελος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο,

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἄλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

Μόνον τὸ μίσκοις.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) ἔλ... κ.α.β.δ.ν.ι.θ... ξ.λ.π.α... μ...

ἀνθ... τ.β'χ.κ.ο... η... εἰς τὸ θηλαζ... ο.δ.ν.το.ζ.ε...

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι . Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ὙΠΑΙΘΡΟΝ ; *Εἰς ἀ.χ.υ.ρ.ῶ.ν.ε.ς... ἐν.τ.ὸς...*
ζα.ῶ.χ.υ.ρ.ῶ.ν.

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;...

Εἰς... τ.ῖς... θ.υ.μ.ω.ν.ῖ.ε.ς... π.ρ.ῖ.ν... τοῦ... ἀ.λ.ω.ν.ῖ.σ.μ.ε.ς.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ;..

Ὁ.χ.ι.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα της ; ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ Ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

... ἐν... ἑ.λ.α.μ.θ.α.ν.ο.χ... χ.ῦ.ρ.α.χ.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;...

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; Ἄν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ; .....

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τοῖπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ᾠσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . .

.....
.....
.....
.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . .

.....
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἀλωνισμός

11 β : Κατ' ἀρχάς γίνεται ἡ λαιμαργιᾶ ἀπὸ γερῆς τριχιῆς / σχοινιά / καὶ φτιάνονται τόσοι θύλακες, ὅσα ~~MM~~ καὶ τὰ ζῶα. Μετὰ σέ ἕνα ἄλογο περνοῦν τῇ θηλειᾷ. Τὸ ἴδιο καὶ στὰ ἄλλα. Εἰς τὰ δύο ἅκρα τῆς λαιμαργιᾶς γίνεται ἕνας κόμπος γεμισμένος ἀπὸ καλαμιᾶ. Μετὰ περνοῦν τῇ κορυφῇ στοῦ στύλο μέ ἕνα σχοινί μέ ἄερα 2 μέτρων καὶ μέ μιᾷ θηλειᾷ ~~μικρῇ~~ ^{ΑΚΑΔΗΜΙΑ} ^{ΑΘΗΝΩΝ} ~~στο~~ ἅκρον τοῦ σχοινίου ἔφερον τὰ ζῶα πρὸς ἁλωνισμόν ἀφοῦ περνοῦσαν τὸν κόμπο στή μικρῇ θηλειᾷ.